Către: Senatul României
În atenția: Dna. Președinte al Senatului Anca Dana DRAGU
Ref.: propunerea nr. B513/2021 de modificare a Legii nr. 78/2014 privind reglementarea activității de voluntariat în România

Punct de vedere

Organizațiile inițiatoare ale acestei scrisori sunt 4 organizații non-profit cu experiență de peste 25 de ani în domeniul voluntariatului, al infrastructurii pentru voluntariat, dar și în ce privește creșterea capacității sectorului ONG și dezvoltarea comunitară.

Recunoaștem valoarea socială a rezultatelor întreprinderilor sociale și de inserție și suntem de acord că statul trebuie să le acorde facilități și să creeze programe de sprijin, precum și modalități de asigurare a personalului specializat care susține persoanele vulnerabile angajate în întreprinderi sociale de inserție. Observăm nevoia identificată de inițiatorii propunerii ca fiind aceea de a susține persoanele vulnerabile angajate în activitatea întreprinderii, nevoie pe care nu o contestăm.

Cu toate acestea, nu considerăm că modificarea Legii Voluntariatului este soluția potrivită pentru sprijinirea economiei sociale, deoarece modificarea legislativă propusă (B513/2021) nu influențează exclusiv situația angajaților vulnerabili, ea are efecte la nivelul unui cadru mai larg care amenință chiar principiile, noțiunea și spiritul voluntariatului.

Poziția noastră are la bază următoarele două aspecte problematice identificate:

1. Voluntarii ar putea fi implicați pentru susținerea unui scop economic,
2. Activitatea voluntarilor în întreprinderi sociale ar putea duce la evitarea încheierii unui contract individual de muncă.

Ambele situații ar încălca grav principiile de bază ale conceptului și practicii voluntariatului.

1. Voluntarii ar putea fi implicați pentru susținerea unui scop economic.

Având în vedere că întreprinderile sociale se constituie din rațiuni care includ **promovarea intereselor financiare ale membrilor**, persoane private, considerăm că acest tip de activitate nu este compatibil cu voluntariatul. Aceste tipuri de întreprinderi deservesc în definitiv scopurile personale ale membrilor lor, fapt care contrazice caracterul de interes public al activităților de voluntariat - principiu explicitat la art. 4 lit. f în Legea Voluntariatului.

Art. 1 și Art 3(c) din Legea Voluntariatului descriu explicit organizațiile-gazdă care pot implica voluntari, și anume persoane juridice de drept public sau de drept privat, **fără scop lucrativ**, aceasta fiind una din caracteristicile esențiale ale organizațiilor-gazdă ale voluntarilor. Prin adăugarea în rândul acestora a întreprinderilor sociale de inserție (ÎSI), permitem unor structuri cu scop lucrativ să implice voluntari. Legea Voluntariatului există pentru a recunoaște valoarea socială a activităților depuse de cetățeni în activități negeneratoare de profituri și această modificare ar conduce la o direcționare a eforturilor voluntarilor către activități generatoare de profit și implicit la nerespectarea prevederilor și spiritului Legii Voluntariatului.

În forma sa actuală, Legea Economiei Sociale în concurs cu propunerile prezente de modificare a Legii Voluntariatului, deschide posibilitatea de implicare a voluntarilor inclusiv în structuri precum societățile cooperative, cooperativele de credit, casele de ajutor reciproc ale salariaților, societăți agricole, etc.

(conform art. 3 alin. 1 din Legea 219/2015), cu condiția ca acestea să implice cel puțin 30% din personalul angajat persoane aparţinând grupului vulnerabil, și timpul de lucru cumulat al acestor angajaţi să reprezinte cel puţin 30% din totalul timpului de lucru al tuturor angajaţilor, devenind astfel întreprindere socială de inserție (conform art. 10 din Legea 219/2015).

Aceste întreprinderi au ca obiectiv final maximizarea profitului economic al membrilor lor, chiar dacă întreprinderea în sine, ca persoană juridică, alocă cea mai mare parte a profitului pentru activitățile proprii. Obiectivul patrimonial este exprimat chiar în definirea acestor întreprinderi, conform prevederilor legale care le reglementează, după cum se poate vedea mai jos în doar câteva exemple.

- Legea nr. 1/2005 privind organizarea şi funcţionarea cooperaţiei, art. 7 prevede că Societatea cooperativă este o asociaţie autonomă de persoane fizice şi/sau juridice, după caz, constituită pe baza consimţământului liber exprimat de acestea, **în scopul promovării intereselor economice**, sociale şi culturale ale membrilor cooperatori, fiind deţinută în comun şi controlată democratic de către membrii săi, în conformitate cu principiile cooperatiste.
- Legea nr. 122/1996 privind regimul juridic al caselor de ajutor reciproc ale salariaţilor şi al uniunilor acestora prevede la Art. 1. (1) Casele de ajutor reciproc ale salariaţilor sunt asociaţii fără scop patrimonial, organizate pe baza liberului consimţământ al salariaţilor, **în vederea sprijinirii şi întrajutorării financiare** a membrilor lor.
- Legea nr. 36 din 30 aprilie 1991privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură arată la art. 2 că Formele de asociere simplă sunt asocierile dintre două sau mai multe familii în baza unui contract de societate, având ca scop **exploatarea terenurilor agricole, creșterea animalelor, aprovizionarea, depozitarea, condiționarea, prelucrarea și vânzarea produselor, prestarea unor servicii**, precum și alte activități.

Chiar dacă propunerea B513/2021 nu vizează în principal aceste tipuri de întreprinderi, adoptarea textului de lege în forma propusă se va aplica și acestora, deschizând posibilitatea de a implica voluntari în activitățile de susținere a intereselor economice ale membrilor lor. Considerăm că pentru a se respecta atât litera cât și spiritul Legii Voluntariatului, operatorii economici nu trebuie să poată fi beneficiarii activității de voluntariat.

2. Activitatea voluntarilor ar duce la evitarea încheierii unui contract individual de muncă.

Conform art. 4, lit.e din Legea Voluntariatului nr. 78/2014, **activitatea de voluntariat nu substituie munca plătită**. Mai mult, art. 10, alin.(1) al aceleiași legi interzice explicit încheierea unui contract de voluntariat în scopul de a evita încheierea unui contract individual de muncă.

Argumentele invocate în expunerea de motive contravin acestor prevederi legale enunțate de Legea Voluntariatului, pentru că modificările ar permite implicarea voluntarilor în locul unor specialiști și experți care au atribuții de consiliere sau acompaniament și care ar trebui să fie angajați și plătiți pentru acest rol. Chiar Legea Economiei Sociale 219/2015 prevede obligația întreprinderilor sociale de inserție (ÎSI) de a asigura pentru persoanele angajate vulnerabile măsuri de acompaniament, pentru care ÎSI trebuie să colaboreze cu serviciile publice de asistență socială, agenții de ocupare, centre de furnizare de servicii integrate de asistență medicală, psihologică și sociale, precum și cu specialiști.
Formularea utilizată de inițiatorii propunerii, de “folosire” a voluntarilor, punctează exact **riscul** pe care îl generează această modificare - acela de a înlocui cu voluntari poziții de muncă ce ar trebui acoperite prin posturi plătite și de a folosi în mod eronat și abuziv eforturile cetățenilor voluntari.

Mai mult, chiar dacă propunerea punctează valoarea de pregătire profesională pe care aceste activități ar genera-o pentru voluntari, tot expunerea de motive menționează faptul că “*Voluntarii vor putea participa la activitățile desfășurate în întreprinderile sociale de inserție în cadrul oricărui departament*” -

astfel permițând implicarea voluntarilor în orice activitate a întreprinderii, ceea ce ar susține prin voluntari generarea de profit, încălcare gravă a Legii Voluntariatului.

Ținând cont de argumentele de mai sus, considerăm că modificările propuse la Legea Voluntariatului nu sunt în acord cu principiile voluntariatului și pot aduce prejudicii dezvoltării mișcării de voluntariat din România.

Cele 4 organizații inițiatoare ale scrisorii de față sunt:
Pro Vobis - Centrul Național de Resurse pentru Voluntariat, Fundația Serviciilor Sociale Bethany , Fundația de Sprijin Comunitar - FSC Bacău și Centrul de Voluntariat Cluj-Napoca. Acestea au inițiat în martie 2021 Coaliția pentru Voluntariat, o structură informală ce își propune să consolideze mișcarea de voluntariat din România și să promoveze voluntariatul de calitate. Coaliția pentru Voluntariat urmărește în același timp să faciliteze accesul cetățenilor și organizațiilor neguvernamentale la acțiuni de advocacy care să determine schimbări sistemice în acest sector la nivel local și național.

Pentru detalii, ne puteți contacta la provobis@provobis.ro sau la telefon 0743991020.

Prezenta scrisoare este sprijinită și de partenerii Coaliției pentru Voluntariat:

1. Federația YMCA România
2. Societatea Națională de Cruce Roșie din România
3. Asociația A.R.T. Fusion
4. Consiliul Tineretului din România
5. Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR)
6. Fundația Națională pentru Tineret
7. Fundația Județeană pentru Tineret Timiș
8. Asociația pentru Dezvoltare prin Educație, Informare și Susținere - D.E.I.S.
9. Federația Organizațiilor Neguvernamentale de Tineret din Maramureș - FONT
10. Asociația Institutul pentru Parteneriat Social Bucovina
11. YMCA Baia Mare
12. Asociația Smisz
13. Asociația Ofensiva Tinerilor
14. Asociația Tinerilor cu inițiativă - filiala Arad
15. Asociatia Team4Youth
16. Asociatia Pahumi
17. Fundația Student Plus Timișoara
18. Asociația Română a Tinerilor cu Inițiativă ARTI
19. A4ACTION - Asociația Pentru Inițiative și Dezvoltare Continuă
20. Asociația Young Initiative
21. Fundația Comunitară Iași
22. Asociatia Suntem vocea lor
23. Asociatia EIVA
24. Rotaract Club Baia Mare Team
25. Asociația Reinvent
26. Asociația JK Youth
27. Asociația Dominou
28. Asociația Edu2grow
29. Asociația Centrul de Resurse umane CRUM
30. Asociația YMCA Cavnic

31. Asociația Căvnicarii
32. Organizația Națională Cercetașii României
33. Fundația Corona
34. Asociația Curba de Cultură
35. Asociația Association Color Your Dreams
36. Federatia Biciclistilor din Romania
37. Clubul de Cicloturism Napoca
38. Federația Organizațiilor Neguvernamentale de Tineret din Iași - FONTIS
39. Liga Studenților din Facultatea de Automatică și Calculatoare (Liga AC)
40. Filiala Organizația Națională Cercetașii României - Centrul Local Orizont Brașov